УДК 351.712:657:658.14

Обліково-аналітичний супровід публічних закупівель: особливості воєнного стану

Величко Наталя,
здобувачка вищої освіти спеціальності D1 Облік і оподаткування
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв, Україна

***Анотація**: визначено роль обліково-аналітичного супроводу публічних закупівель та його особливості в умовах воєнного стану.*

***Ключові слова**: публічні закупівлі, облік, контроль, обліково-аналітичний супровід, етапи, господарські операції, прозорість, ефективність.*

Воєнний стан нашої країни трансформував значення публічних закупівель із важливого у критично важливе, вважаючи необхідність оперативного та ефективного забезпечення потреб держави і суспільства. За таких умов особливої актуальності набуває належний обліково-аналітичний супровід публічних закупівель, який забезпечує формування достовірної інформації для прийняття управлінських рішень та контролю використання бюджетних коштів. Водночас, спрощені процедури та прискорений характер закупівель створюють ризики неефективного використання бюджетних коштів і корупційних зловживань. Публічні закупівлі визначаються як «придбання замовником товарів, робіт і послуг відповідно до порядку, встановленого Законом України «Про публічні закупівлі»» [1]. Традиційно виділяють три основні стадії цього процесу: визначення потреби, кількості, строків (етап планування закупівель); розміщення оголошення про закупівлю, проведення кваліфікації постачальників (у тому числі організація аукціону для конкурентних процедур) та укладення договору; адміністрування укладеного договору, зокрема обліково-аналітичний супровід.

Обліково-аналітичний супровід публічних закупівель охоплює систему бухгалтерського обліку, аналітичного забезпечення, внутрішнього контролю та інформаційного забезпечення закупівельної діяльності. Його основною метою є формування повної та достовірної інформації шляхом відображення в обліку основних операцій про планування закупівель, укладання та виконання договорів, використання фінансових ресурсів, а також оцінку результативності закупівельної діяльності.

Запровадження воєнного стану в Україні зумовило трансформацію механізмів здійснення публічних закупівель. Для забезпечення оперативності прийняття рішень та швидкого задоволення нагальних потреб держави було запроваджено особливий порядок проведення закупівель, який передбачає спрощення окремих процедур, скорочення строків проведення закупівель та можливість укладання договорів без застосування стандартних конкурентних процедур у визначених законодавством випадках. Такі зміни можуть

створювати додаткові ризики щодо ефективності використання бюджетних коштів. Зниженню вагомості таких ризиків сприяє відповідна організація бухгалтерського обліку операцій з публічних закупівель, що забезпечує документальне підтвердження господарських операцій, відображення зобов'язань за договорами, облік отриманих товарів, виконаних робіт і наданих послуг, а також формування достовірної інформації у фінансовій звітності. Особливу роль відіграє правильне оформлення первинних документів, зокрема договорів, актів виконаних робіт, накладних, рахунків та інших документів, що підтверджують фактичне здійснення господарських операцій. Належна організація бухгалтерського обліку у межах закупівельної діяльності забезпечує дотримання вимог бюджетного законодавства та дозволяє здійснювати контроль за рухом державних коштів на всіх етапах закупівельного процесу – від планування до повного виконання договірних зобов'язань і відображення результатів закупівель.

Аналітична складова обліково-аналітичного супроводу передбачає використання інформаційних ресурсів для аналізу закупівельної діяльності та оцінки її ефективності. Важливим джерелом аналітичної інформації є електронна система публічних закупівель, а також низка цифрових інструментів, з використанням чого можна оцінити рівень конкуренції, визначити економію бюджетних коштів, виявити потенційні ризики та сформувати обґрунтовані управлінські рішення. «В умовах воєнного стану зростає роль внутрішнього контролю у сфері публічних закупівель» [2]. Він має бути спрямований на перевірку обґрунтованості планування закупівель, відповідності укладених договорів вимогам законодавства, контролю за виконанням договірних зобов'язань, ефективністю використання фінансових ресурсів та своєчасним і повним відображенням діяльності в бухгалтерському обліку.

Отже, обліково-аналітичний супровід публічних закупівель в умовах воєнного стану відіграє важливу роль у забезпеченні прозорості та ефективності закупівельної діяльності, а його удосконалення є важливим напрямом підвищення ефективності функціонування системи публічних закупівель в Україні в умовах сучасних економічних та політичних викликів.

Список використаних джерел:

1. Про публічні закупівлі : закон України від 25.12.2015 № 922-VIII; станом на 19 вересня 2024 р. URL:https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/922-19#Text

2. Чебан Ю.Ю., Рагуліна А.О., Величко Н.П. Внутрішній контроль публічних закупівель у сільських радах: стан, проблеми та перспективи. Modern Economics. 2025. № 49(2025). С. 276-283. DOI: https://doi.org/10.31521/modecon.V49(2025)-35.

Abstract: *The role of accounting and analytical support of public procurement and its features under martial law conditions have been determined.*

Keywords: *public procurement, accounting, control, accounting and analytical support, stages, business operations, transparency, efficiency.*

Науковий керівник:
Чебан Ю.Ю.
канд. екон. наук, доцент,
доцент кафедри обліку і оподаткування
Миколаївський національний аграрний університет